

05

Condicions físiques i tecnològiques per al teletreball

05.1 El teletreball a la llar

Per regla general, els habitatges avui dia es continuen construint de manera molt semblant a la de fa dècades, i el mateix passa amb la distribució dels espais i les habitacions, normalment d'una a quatre. La disminució del nombre de fills i una qualitat de vida més bona per a la gent gran fan que cada cop hi hagi més habitacions buides. És en aquestes habitacions on acostuma a portar-se a terme el teletreball, però òbviament és il·lògic fer servir un espai per a una activitat determinada, el teletreball, quan de fet havia estat dissenyat per a complir una altra funció, dormir.

Gràcies a la Societat de la Informació l'habitatge tradicional també està patint transformacions i s'està convertint en una mena de microciutat. Ara des de la llar es pot treballar, comprar i omplir les hores d'oci, coses que abans es feien a la ciutat. Per a comprar, calia sortir al carrer per anar al mercat o al supermercat. Per a treballar, calia anar a la fàbrica o l'oficina. Per a divertir-se, calia desplaçar-se a llocs determinats. Avui dia, tot això ja es pot fer sense moure's de casa.

Abans els habitatges estaven pensats per a passar-hi menys hores, tan sols per a dormir i la vida familiar. Ara, però, el nombre d'hores d'estada a la llar s'incrementa. Quant als espais que han de complir al mateix temps funcions d'habitatge i lloc de treball, cal crear un nou tipus d'espai més flexible que pugui evolucionar i permetre el canvi d'ús al llarg del dia i al llarg de la vida de l'habitatge.

En el cas del teletreball en un pis a una gran ciutat, la solució ideal seria tenir un espai on teletreballar dins del mateix edifici on es viu però en una altra planta. S'hauria de pensar un nou tipus d'espai separat dels habitatges però dins dels mateixos edificis que agrupés espais més petits on els qui viuen a les plantes superiors puguin teletreballar, seria un concepte equivalent en certa manera a les places de pàrquing. Tanmateix, mentre aquesta innovadora idea no es porta a terme, el millor lloc per al teletreball als edificis tradicionals són els àtics, a prop de la teulada i amb un accés directe al terrat.

A partir d'aquestes previsions, es pot veure que els edificis s'estan transformant a poc a poc en un espai multifuncional on es poden desenvolupar moltes tasques diferents. Aquesta concepció multifuncional de l'edifici també es pot ampliar a la idea de barri, un barri que pogués cobrir, com ja fan determinades barriades, el 90% de les activitats dels seus habitants.

05.2 Les "golfes" rurals

Els habitatges rurals, normalment masies, es poden adaptar amb més facilitat al teletreball ja que les pròpies característiques de l'edifici ofereixen els dos espais essencials: la planta arran de terra, on es pot habitar, i les golfes, on es pot teletreballar. En altres ocasions, les masies tenen un cos principal i un graner a la vora, que es podria reconvertir en zona de treball.

Tanmateix, a part de la reconversió d'edificis ja existents, també hi ha possibilitats de crear nous models d'habitatge als entorns rurals, les anomenades "golfes" o *lofts* rurals. Un bon exemple seria la *Space House*, desenvolupada per Vicente Guallart, amb Willy Muller i Enric Ruiz, un projecte que respon a la necessitat d'oferir un entorn habitable de nova generació per a l'home digital que vol establir la seva residència a zones rurals. Segons aquest projecte, els habitatges pretenen ser transparents al paisatge i s'utilitzen materials intel·ligents, com ara el vidre o el plàstic, que permeten la incorporació de cèl·lules fotovoltaïques per a produir l'energia que es consumeix a dins del propi edifici.

Aquest tipus d'habitatge és un espai monovolum on els mobles fan de separadors entre les habitacions, de manera que es pensa més aviat en metres cúbics que en metres quadrats. Fins i tot, aquesta mena de "golfes" es compren a les grans superfícies, com si d'un producte de consum es tractés, sense dependre de les tècniques tradicionals de construcció.

05.3 El teletreball en un entorn multifuncional

Pel que fa al teletreball ubicat fora de la llar, s'han desenvolupat diferents entorns físics que permeten portar-lo a terme. De fet, el model que es podria implantar a Catalunya amb més facilitat serien els telecentres, equipaments on es fan accessibles els recursos més avançats de manera compartida i s'ofereix formació sobre les noves tecnologies. Quan el cable i la connexió de banda ampla estiguin instal·lats arreu de Catalunya, canviarà la relació de la població amb la informació accessible a la xarxa, així com les maneres de treballar i omplir les hores de lleure. Conseqüentment, s'ha de pensar bé de quina manera es disseminin les TIC, no tan sols des del punt de vista tecnològic sinó també cultural i social. Les biblioteques i els centres socials poden posar en contacte la societat i les noves tecnologies, i és evident, que aquests llocs jugaran un paper important en aquest sentit. Així i tot, fa falta centres específics de difusió de les TIC. Vint anys enrere, no hi havia centres esportius coberts, només es feia esport a l'aire lliure, ni tampoc existien auditoris culturals, però en un cert moment, es va decidir que aquestes instal·lacions eren necessàries per a oferir més qualitat de vida als ciutadans, seguint l'exemple d'altres països europeus. Avui dia, davant l'adveniment de la Societat de la Informació, els telecentres juguen un paper similar. Organitzats al voltant de les noves tecnologies, són un punt de trobada social que interessa a gent de totes les edats i les capes socials perquè els afecta directament en la manera de viure, el treball i l'oci.

05.4 Condicions tecnològiques: relació entre tipus de treball i cabal d'informació

Perquè el teletreball pugui ser realment eficaç, s'han de complir unes condicions tecnològiques bàsiques. Per aquesta raó cal estudiar la relació existent entre el treball a realitzar i el cabal d'informació que han de suportar les xarxes telemàtiques per permetre el flux d'informació requerit. D'aquesta manera, es pot diferenciar entre entorns audiovisuals i textuais, entre connexió permanent i puntual. També cal tenir en compte els diferents sistemes d'accés a les xarxes, ja sigui a través del cable o a través d'ones. A més, tots aquests factors també depenen de la situació geogràfica.

El primer punt a analitzar és la relació que hi ha entre el treball que s'ha de portar a terme i les condicions tecnològiques de què es gaudeix, ja que per treballar com a traductor no es necessita la mateixa tecnologia que per a treballar com a dissenyador. En funció d'aquesta situació, cal veure quin és el maquinari, el programari, el grau de connectivitat i el cabal d'informació que fa falta per a cada ocupació i com s'interrelacionen aquests factors. Per exemple, a feines en què no es necessita tanta immediatesa es pot utilitzar tecnologia que no tingui gaire cabal, ja que la informació sempre acaba arribant al destí, encara que necessita més temps. Tots aquests factors es relacionen a la taula següent:

	MATEIX TEMPS	TEMPS DIFERENT
MATEIX LLOC	REUNIONS EN PERSONA <ul style="list-style-type: none"> – Pissarres electròniques – Projectors de pantalles de PC – Sales de reunió amb suport visual 	COORDINACIÓ EN EQUIP <ul style="list-style-type: none"> – Informe mèdic electrònic – Gestió monetària – Sales de control de l'empresa
LLOC DIFERENT	REUNIONS A DISTÀNCIA <ul style="list-style-type: none"> – Audioconferència – Videoconferència – Pantalla compartida – Reunions electròniques espontànies – Bases de dades compartides – Intercanvis de feina 	MISSATGES <ul style="list-style-type: none"> – Missatge electrònic o mitjançant la veu – Conferències informatitzades – Calendaris compartits – Redacció en grup

Probablement, d'aquí a deu anys la videoconferència i la transmissió d'informació electrònica no serà un problema, de la mateixa manera que avui dia el transport de mercaderies físiques no és cap problema com ho era temps enrere. En aquest sentit, un problema a part és la manca de connexió telefònica des d'algunes àrees rurals o la precarietat de la conne-

xió que dificulta l'accessibilitat a la gran xarxa mundial. Segons dades de Telefónica, a Espanya hi ha 250.000 telèfons rurals d'accés cel·lular, però aquests aparells tan sols arriben a una velocitat màxima de connexió a Internet de 2.400 bits, que és insuficient si la comparem a la velocitat de la línia telefònica normal, 56Kb, és a dir, unes vint vegades més. Si bé aquest sistema de connexió del món rural, anomenat TRAC, va representar una bona solució en el seu moment, perquè evitava el cablejat d'aquests territoris, avui dia és molt poc competitiu. Ara com ara, l'Associació d'entitats del Pirineu aragonès ja ha demanat a Telefónica una solució per a aquest problema, ja que paguen pel seu servei el mateix que els usuaris de les ciutats i, en canvi, gaudeixen de moltes menys prestacions. L'accés a Internet és bàsic per a les poblacions rurals que no es volen quedar sense habitants, perquè d'aquesta manera s'impulsa el teletreball, i es genera una opció alternativa que ajuda la recuperació demogràfica de la zona.